

Sogneskellet mellem V. Vedsted og Ø. Vedsted

I sin foranstående interessante artikel omtaler Svend B. Troelsen bl. a. fastsættelsen af sogneskellet mellem V. Vedsted og Ø. Vedsted og hævder, at det nuværende skel ikke er det oprindelige, men at det er fastsat engang i middelalderen, rimeligvis i 1100-tallet. Ligeledes mener han, at V. Vedsted sogn indtil da omfattede Ø. Vedsted og Ribe, så Ribe å var dets nordgrænse.

Mon det sidste nu også kan være rigtigt, hvis vi tager ordet sogn i almindelig forstand, som det område, hvorfra man søgte til en fælles kirke?

Ribe fik sin kirke som den første i det nuværende Danmark. Vi må også huske, at der endnu ikke — hvis det nogen sinde sker! — er ført bevis for, at Ribe oprindeligt har ligget et andet sted. Ribe må have udgjort et sogn længe før V. Vedsted.

Angående skellet mellem Ø. Vedsted og S. Farup er der sikkerhed for, at det nuværende ikke er det oprindelige, men at det heller ikke er fra 1100-årene. Det blev sat kort efter middelalderens slutning. Hvor meget det afviger fra det oprindelige skel, ved man ikke, men som det fremgår af det følgende, afviger det i alt fald en del, så meget, at

der kunne blive anledning til strid derom. Noget før 9. feb. 1547, antagelig engang i 1546, red sandemænd markskel mellem de to byer. Dette skel var samtidig sogneskel. Kinch synes at mene, at Ø. Vedsted har været en del af Ribe domkirkes sogn fra de ældste tider. 1288 nævnes det på en sådan måde, at det i alt fald ikke synes at have hørt under V. Vedsted sogn, idet der tales om gods »i Vedsted sogn og i Ø. Vedsted«. 1403 hører det under Ribe. 1547 nævnes Vedsted i Riberby sogn.

Det skel, sandemændene satte, tilfredsstillede ikke beboerne på dets to sider. Der blev trætte om det. Og 9. feb. 1547 skrev hertug Hans den Ældre til Johan Reventlow til Gram og hans medforordnede, amtmændene i Tønder og Haderslev og andre gode mænd, der skulle ride og besigtige skellet mellem Osterwestede og Søndre Farrup, at de skulle tage til Ø. Vedsted førstkommande palmesøndag for den følgende mandag at sætte skellet og søge at udjævne striden i mindelighed eller ved rettens hjælp. Hvis alt glippede, skulle der gøres indberetning til hertugen om alle forhold, og hertug Hans ville så på parternes videre anmodning lade udgå, hvad ret er. Skellet blev dog ikke sat denne påske; der kom forhindringer.

Skelridningen blev da udsat til søndag quasi-modogeniti (17. april). De hertugelige ridemænd mødte ganske vist, men da de kom til skellet, kom hr. Erik Eriksens foged og meddelte, at hr. Erik og Gabriel Gyldenstjerne var udenlands, så fogden ikke kunne fremlægge det dokument og bevis, som hans herre, hr. Erik, havde på skellet, hvorfor han bad om, at sagen påny måtte udsættes. Hr. Erik Eriksen (Gyldenstjerne) er søn af lensmanden på Riberhus, Erik Nielsen til Thim. Skønt de forord-

nede ridemænd ikke så modpartens bevis, besigtede de overalt skellet uden dog helt at kunne klarlægge, hvordan det forholdt sig med dette. Dog konstaterede de, at der skete Westede (Ø. Vedsted) nogen uret, men de ville ikke afsige dom herom. Senere bad Ø. Vedsted hertug Hans om en bekræftelse af denne konstatering, og den tilstillede han dem den 29. feb. 1548. På det tidspunkt var sandemændenes grænsedragning altså ikke ændret. Dog må sagen vel have fået sin afslutning kort efter.

H. K. Kristensen.

(Kinch: Ribe I 99, 545, 558. Emilie Andersen: De hansborgske registeranter II, 357, 367, 467).
